

Oljuútgerðarhavnin skal vera í Suðuroynni

- Her er einki at bíða við, vit mugu velja, hvat útgerðarstøðin skal vera. Líka so stórt val tað er, at avgera, hvar útgerðarhavnin skal vera, enn størri val er tað ikki at siga, hvar hon skal vera. Tað kann ikki bera til, at útlendingar skulu siga, hvar hon skal vera segði Hergeir Nielsen undir viðgerðini av 1. útbjóðing í farnu viku

JAN MÜLLER

-Frá at hava verið hygnir um seg sjálvan og sitt umhvørvi í eini 1000 ár leypa føroyingar nú við báðum beinum inn í tann dálkandi partin av heiminum, har alt verður gjørt, bara pengar fáast afturfyrir segði Hergeir Nielsen, tingmaður úr Tjóðveldisflokkinum m.a. undir orðaskiftinum um 1. útbjóðing.

Og hann helt fram:

-Frá at hava framleitt eina dygdargóða og heilsugevandi matvøru, fara vit nú at leita eftir kolbrintum, sum saman við tí súrevni, ið er í luftini í fyrsta umfari, fer at geva okkum ferð á motararnar og vælferðina, og síðani regna oman fyrir okkum aftur sum kolsúrevni og økja um ferðina á tí skaðliga rakstrarhúsárinum.

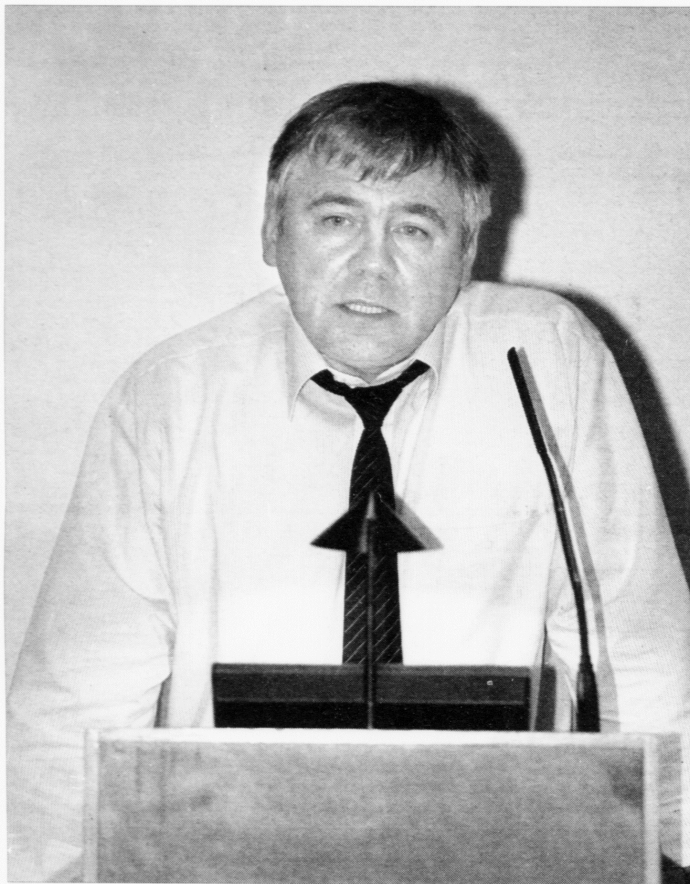
Hetta er tann keðiligari parturin av tí heila, men henda partin hava vit so longu valt segði tingmaðurin, sum visti á, at vit nú fara úr 20. öld við eini mentan, ið bygd í náttúrunar gávur úr bø, haga, bjørgum, firðum og havi og yvir í eina aðra, sum eisini er frá náttúrunar hond og langt úr landi skotin.

-Munurin á teimum er, at tann fyrra endurnýggjar seg sjálva, og vit hava livað væl av henni, meðan tann seinna hvørur, oftani áðrenn hon hevur takkað fyrir seg. Og eftir standa vit tá við rovnum av henni og móguliga eisini við rovnum av eini fiskivinnu. Okkara neyðars klóta venar og eyrnar seg sáran undir hesum árinum við umfatanadi dálking, sjúkum og misvøkstri.

Vit vita einki enn

Hergeir Nielsen segði víðari, at vit vita ikki, um henda komandi oljuvinnan gerst til nakað sum helst, og tí er tað kanska nakað tíðliga at sláast um at byta víðirni, tí har eru móguliga eingi vírið. Um vit so finna olju, so kann vera lítið av henni.

-Prísirnir kunnu fara niður og aðrar umstøður kunnu forða okkum í at troyta hana. Men hóast vit onga olju finna, so noyðast vit undir fyrireikingarnar av henni, tí støða skal takast til, hvar á landi henda vinna skal etablera seg. Tingmaðurin úr Suðuroynni undirstrikaði í sama viðfangi, at tað er skeivt, tá tað verður

Hergeir Nielsen, tingmaður undir orðaskiftinum um oljuútbjóðingina. Mynd Jens K Vang

upplýst, at hon ikki krevur so nógv pláss á landi at byrja við og við hesum sipaði hann til spurningin um oljuútgerðarhavnina.

Marknaðarkreftirnar

Hergeir Nielsen segði víðari, at hóast nógv verður tosað um at lata frælsu marknaðarkreftirnar ráða á hesum øki og at politikarar skulu halda seg burtur, so verður tað í uppskotinum nevnt ein røð av politiskum átøkum til at stýra vinnuni, og hesum kundi hann fult taka undir við.

-Men tað fer ikki at vera rimuligt at lata tað upp í hendurnar á fremmandafólki at gera av, hvussu samfelag okkara skal siggja út og serliga ikki aftaná at teir eru farnir higani fyrir seinastu ferð.

Hergeir Nielsen visti har á spurningin, hvussu tað er ásett, hvussu byggjast skal,

hvussu umhvørvið skal haldast reint osfr.

-Alivinnan og oljuvinnan líkjast ikki sørt, báðum tørvur firðir og umhvørvisligt atlit til endamáli síni, og eins stór sjálfvylgja tað er, at tað almenna leggur út alið, eins stór sjálfvylgja er tað, soleiðis sum kolvettislógin fyrrskrivar, at tað almenna leggur út øki til oljuvinnuna.

Hann helt tað tí vera fullkomnan orskap at lata tær stóru avgerðirnar upp í hendurnar á útlendskum stórkapitali, tá man samtíðis hevur sitið og pilkað og roynt at stýra hjá sær sjálvum so væl sum gjørligt.

-Vit hava ógilig domi um einrindaleysa framferð frá oljufeløgnum ígjøgnum skógir, yvir lond og hæv, og serliga í tilfurskomnum londum, har eingin lóggáva hevur forðað fyrir frá vinnulívnum, tí frælsa markn-

aðarbúskapinum í at hómreiggja sær sum tí lystir. Har kenna vit mangar lagnur, har stór landa- og sjóøki, fólka- og ættarbólkar hava ligið eftirá.

Útjaðarin og miðøkið

Hergeir Nielsen visti á, at onnur lond tætt upp at okkum hava hildið tað vera neyðugt at stýra hesi risastóru vinnu í ávisan mun og hava lóggivið á økinum, og so mikið meira neyðugt er tað hjá okkum at gera tað sama. Tað er tíð uppá at gera sær greitt, at tað føroyska oyggjasamfelagið sundurgreinar seg skjótari, enn vit geva okkum fær um. Í hesum døgum hoyra vit bara frá tí størstu miðstæðarkommununi, at hon ætlar sær at seta skattin enn longur niður, barnafrádráttin longur upp, samtíðis sum útjaðarkommunurnar ikki hava nakað annað val enn

at hava skattatrygð í topp og barnafrádráttin í botn og annars tær ringastu umstøðurnar.

Og tað verður verri enn. Eitt tað týðningarmiklasta brotið í uppskotinum frá landsstýrismanninum er ikki umrøtt. Har stendur at orsakað av kolvettisvinnuni kann vandin fyrir ovurhiting av búskapinum gerast so stórur, ja trygð kann bliva gerandiskostur yvir eitt longri tíðarskeið, og tá er tað skjótt at spyrja, um tað er rimuligt at lata hesa nýggju vinnuna sleppa leysa og miðsavna seg, har tann mesta ferðin er á búskapinum og síðani seta búskaparlig tiltøk í verk, sum raka alt landið og beina fyrir útjaðarum enn skjótari, enn gjørt verður við verandi ferð. Tá búskaparlig tiltøk skulu væl setast í verk.

Svarið er, segði tingmaðurin víðari, at tað er bæði órimuligt og ábyrgdarleyst at sleppa útlendskum kapitalkreftum leysum í Føroyum og ikki stýra teimum. Vit vita, at Suðuroyggin hevur búskaparligu marruna av kreppuárunum enn at dragast við, og hinvegin hevur hon alt, ið eini oljuvinnu tørvur, firðir, uppland, sjúkráhús og stytstu leið at sigla.

Tí helt hann tað vera upplagt at leggja hesa útgerðarstøðina har. Annars fær oyggin ongan part í hesi vinnu. Verður hon lögð har, fær samfelagið stóra nýttu burtur úr henni, og vit loysa mong onnur stór vandamál fyrir Suðuroynna í dag.

-Her er einki at bíða við, vit mugu velja, hvat útgerðarstøðin skal vera. Líka

so stórt val tað er, at avgera, hvar útgerðarhavnin skal vera, enn størri val er tað ikki at siga, hvar hon skal vera. Tað kann ikki bera til, at útlendingar skulu siga, hvar hon skal vera segði hann.

Hann bar heldur ongan ótta fyrir, at føroyskt vinnulív ikki fær eins góðar móguleikar at luttaka í oljuvinnuni, um hon liggur í Suðuroynni ella aðrastaðni í Føroyum.

Hergeir Nielsen var avgjört ikki samdur við oljumálaráðharran um, at oljuútgerðarhavnin ikki hevur so stóran týðning í leitiskeldum.

-Tá oljufeløgini fara at leita, hava tey brúk fyrir einum keikanti til vatn og olju, boriutgerð, proviant, vask, burturkast, reinsing, gistingarhús osfr. Hetta setir krøv til ein keikant, og tá skipini í leitiskeldum brúka hesar fasilitetir skal eingin siga, at tey fara at sleppa teimum, tá framleiðslan tekur seg upp.

Hergeir Nielsen visir á kolvettislógin, sum sigur, at tað er landsstýrið, sum tekur avgerð um hetta mál. Tá landsstýrið ikki fylgir lógin og tekur avgerð um, hvar útgerðarhavnin skal vera, so hevur tað fingið flokk at boða frá, at hann fer at taka málið upp í tinginum og loksins at atkvøða um tað. Tá fer so lótingið at atkvøða yvir høvðið á landsstýrismanninum.

-Eg haldi, at landsstýrið eigur at umhuga handa spurningin, og tað harmar meg, at hann ikki er avgreiddur longu. Hergeir Nielsen visti annars aftur, at bara Mærsk hevur rætt til at vera á Drelnesi. Har kunnu eisini onnur feløg etablera seg.

-Suðuroyggin er í eini serstöðu. Verður oljuvirksemi aðrastaðni, so gliðir oyggin burtur millum eins og hon í dag er tað í samfelagsmenningini segði suðuroyartingmaðurin undir viðgerðina á tingi.